

Van : college van burgemeester en wethouders
Datum : 4 december 2018
Portefeuillehouder(s) : Wethouder Bolderdijk
Portefeuille(s) : Beheer openbare ruimte
Contactpersoon : W. van Bodegraven
Tel.nr. : 8304
E-mailadres : bodegraven.w@woerden.nl

Onderwerp:

Evaluatie subsidieregeling afkoppelen daken en aanleg groene daken

---

Kennisnemen van:

De evaluatie van de subsidieregeling afkoppelen daken en aanleg van groene daken. En van het voorstel voor aanpassing van de subsidieregeling voor 2019.

Inleiding:

Vanaf 10 maart 2018 was het mogelijk voor woningeigenaren en bedrijven om subsidie aan te vragen voor het afkoppelen van hun daken van de gemengde riolering of voor de aanleg van groene daken. 20 februari 2018 had ons college de [stimuleringsregeling](#) (18A.00124) hiervoor vastgesteld. Voor het afkoppelen van daken was de subsidie € 6/m² en voor groene daken € 25/m² voor de eerste 100 m². Deze raadsinformatiebrief (RIB) gaat over de evaluatie van resultaten en het verloop van het proces van de subsidieverlening. Ons college trekt hieruit lessen die naar de mening van ons college zouden moeten leiden tot aanpassingen van de stimuleringsregeling voor 2019. Daarnaast gaat deze RIB in op een aantal opties die de gemeenteraad heeft voorgesteld in de motie *Stimulering hemelwaterafkoppeling* van 20 december 2017.

Kernboodschap:

1. Subsidieverstrekking 2018

Van de beschikbare € 100.000 voor subsidie is door 95 woningeigenaren en één bedrijf ruim € 58.000 benut (stand per 1 november 2018). Het gevolg is dat ca. 3.600 m² dakoppervlak op particulier terrein is afgekoppeld. Inwoners hebben ruim 1.500 m² groene daken aangelegd op woningen en schuren. Dit is een vooruitgang ten opzichte van de periode voor 2018 toen dit slechts incidenteel werd gedaan. De personele kosten om 102 subsidieaanvragen te behandelen bedroegen in totaal € 17.000 waarvan 2/3 zag op de aanvragen voor afkoppelen. Dit komt omdat afkoppelen technisch complexer is en elke situatie anders is. Inwoners hebben vaak onvoldoende beeld bij wat erbij komt kijken en verstrekte informatie wordt slecht gelezen. Dit vraagt veel contact met inwoners. Ondanks dat de administratieve kosten voor afkoppelen hoog is, is subsidie voor afkoppelen een efficiënte maatregel voor de gemeente. De totale kosten per m² afgekoppeld oppervlak zijn namelijk € 8,93. Dat is laag ten opzichte van de kosten van € 20/m² die de gemeente maakt als zij openbaar gebied afkoppelt.

	Afkoppelen	Groene daken	Totaal
Aantal m ² (effectiviteit)	3.559	1.526	5.085
Hoeveelheid verstrekte subsidie	€ 20.764	€ 37.413	€ 58.176
Gemiddelde subsidie per m ²	€ 5,83	€ 24,51	
Aantal aanvragen woningeigenaren	40	55	95
Aantal aanvragen bedrijven	1	0	1
Aantal afgewezen aanvragen	6	0	6
Gemiddelde subsidie per aanvraag	€ 506	€ 680	
Behandelingskosten	€ 11.000	€ 6.000	€ 17.000
Totale kosten per m ² (efficiëntie)	€ 8,93	€ 28,45	

Peildatum 1 november 2018

Bewustwording inwoners en ondernemers

Uit de communicatiewetenschap is bekend dat mensen niet zomaar hun gedrag veranderen, simpelweg om dat de ander het vraagt. Hier gaat een proces aan vooraf. Mensen moeten eerst **openstaan** voor de boodschap die je wilt overbrengen. Dan is het zaak voldoende **kennis** over te brengen: Hoe zit het? En wat is de urgentie?. Vervolgens moeten ze het ook **willen**. Hier speelt vaak ook de factor eigenbelang een grote rol. De volgende stap is **kunnen**. Dan gaat het over bijvoorbeeld de financiële middelen of technische haalbaarheid. Als dit duidelijk is wordt het plan **uitgevoerd**. En hopelijk in dit geval ook met enthousiasme doorverteld aan burens, familie, collega's en vrienden zodat er een **sneeuwbaaleffect** ontstaat. Door middel van communicatie kan de gemeente Woerden met name in de eerste stappen van dit proces een rol spelen. Hieronder staat wat er in 2018 aan communicatie plaatsvond.

Communicatie activiteiten

- Promotie van de subsidie op de duurzaamheidsmarkt in de Bibliotheek op 10 maart.
- Half maart is een folder over subsidie huis-aan-huis verspreid.
- Persberichten bij start subsidie.
- Campagedag 'Natuurlijk! De watervriendelijke tuin' in tuincentrum De Bosrand op 14 april.
- Regelmatig berichten in Woerdense Courant en sociale media.
- Krachtportret van enthousiaste inwoner die groene daken had aangelegd.
- Presentatie bij platforms over klimaatadaptatie en deze subsidie.
- Roadshowavond duurzaamheid in Harmelen op 10 oktober.
- Inwonersavond over reconstructie Waaloord.
- Diverse ondernemers zijn persoonlijk geïnformeerd.

Ervaringen met afhandelen aanvragen

- Subsidieaanvraag voor groene daken loopt goed. Een groen dak is een relatief eenvoudig product met een beperkt aantal variaties. De kosten voor het aanleggen van een groen dak varieert tussen € 45 (zelf doen) en € 70 (laten doen) per m². De subsidie dekt 35% tot 55% van de kosten.
- (Aanvraag) afkoppelen is complex voor veel inwoners. Daarnaast is elke situatie maatwerk. Inwoners zijn wel gemotiveerd, maar weten niet goed hoe. Inwoners hebben behoefte aan meer informatie over wat en hoe en dat iemand met hen meedenkt.
- Het administratief proces is te uitgebreid en kost veel personele capaciteit. In 2018 gaf de gemeente per aanvraag een voorlopig en definitief besluit. Het voorlopige besluit was in feite een check of het plan van de aanvrager voldeed aan de subsidievoorwaarden. Het definitieve besluit kreeg de aanvrager na indienen van het bewijs van uitvoering.
- Hoe de gemeente de subsidie voor afkoppelen nu verleent zorgt dit voor een ongelijkheid in de kosten en subsidieopbrengsten. Iedereen krijgt € 6/m² tot daken van 250 m². Een woningeigenaar met een dak van 200 m² met een grote tuin krijgt € 1.200 aan subsidie terwijl deze eigenaar het regenwater (deels) over de tuin kan laten uitlopen, zodat de eigenaar maar beperkt kosten hoeft te maken. Een woningeigenaar met een dak van 50 m² en een kleine tuin krijgt € 300, maar moet bijna altijd allerlei voorzieningen treffen om af te koppelen zodat de kleine tuin niet blank komt te staan tijdens een

- regenbui.
- Regelmatig zagen aanvragers de regenpijp door en laten het regenwater in de tuin lopen. Het is een kleine moeite voor de volgende bewoner om de regenpijp weer aan te sluiten op de afvalwaterriolering. Dit is daarom maar een beperkt structurele voorziening.
  - Sommige inwoners proberen achteraf nog subsidie te vangen voor afkoppelen en aanleg groen dak. Ze hebben de werkzaamheden uitgevoerd voor de startdatum van de subsidieregeling. Deze aanvragen hebben wij afgewezen, omdat de subsidieregeling hierin niet voorziet.

Deelconclusie 2018

De subsidie voor het afkoppelen van daken en de aanleg van groene daken was effectief. Inwoners zijn door deze financiële prikkel aan de slag gegaan. In minder dan een jaar tijd zijn er 55 percelen met groene daken bijgekomen in de gemeente Woerden terwijl er vòòr 2018 maar enkele waren. Ook is 3.600 m² (vergelijkbaar met een weg van 600 m) aan daken afgekoppeld van de gemengde riolering. Een ander voordeel is de toegenomen bewustwording doordat betrokken inwoners anderen weer enthousiast maken. De interesse van bedrijven voor subsidie was nihil. 2018 was ook het jaar voor de organisatie om ervaring op te doen met het afhandelproces. Op dat vlak zijn nog diverse verbeteringen mogelijk. Bovendien is bij afkoppelen meer sturing op structurele voorzieningen nodig, zodat een volgende woningeigenaar de maatregelen ook handhaaft.

2. Alternatieven

Alternatieven voor de huidige subsidieregeling zijn:

1. Subsidie per vierkante meter verwijderde verharding of vervanging door waterdoorlatende verharding;
2. Korting riolheffing bij 100% afgekoppeld perceel;
3. Andere opbouw riolheffing gerelateerd aan hemelwater;
4. Bedrag voor afkoppelen aanpassen;
5. Stoppen.

Twee belangrijk criteria om de alternatieven te beoordelen zijn:

- Efficiëntie: administratieve kosten zijn in verhouding tot het effect.
- Structurele effectiviteit: inwoners gaan actie ondernemen en de maatregelen houden langdurig stand.

Beoordeling alternatieven

Ad 1. Het nadeel van subsidie op verwijderen van tuinverharding is dat de volgende bewoner 5 jaar later de tuin weer volledig kan bestraten. Dan is de subsidie niet structureel effectief geweest. Wel kunnen we alternatieven zoeken om inwoners te stimuleren hun tuin te ontharden door bijvoorbeeld wijkgerichte acties als 'tegel eruit, plant erin'. Eventueel i.c.m. bijvoorbeeld een jaarlijkse wedstrijd: de groenste straat van Woerden.

Ad 2. Een korting op de riolheffing bij een 100% afgekoppeld perceel is niet effectief. Een haalbare korting is €5 – 10 per jaar en als een inwoner een investering moet doen van €300 dan duurt het minimaal 30 jaar voordat hij het heeft terugverdiend. Dat is geen effectieve prikkel voor inwoners om te gaan afkoppelen.

Ad 3. Op dit moment heeft de gemeente Woerden één riolheffing. Het wettelijke alternatief is twee afzonderlijke bestemmingsheffingen: één voor de kosten van stedelijk afvalwater en één voor hemelwater en grondwater. De heffing voor hemelwater (en grondwater) kan dan afhangen van de hoeveelheid verharding op een perceel, de zogenaamde tegeltax. Hiervoor is het nodig dat de gemeente elk jaar nauwkeurig kan bepalen hoeveel verharding er op een perceel is. Op dit moment zijn er geen efficiënte methoden om dit te doen en het brengt veel hogere administratieve kosten met zich mee. Daarom is deze optie niet efficiënt.

Ad 4. Door een staffel aan te brengen in de subsidie voor afkoppelen kunnen we de kosten en subsidieopbrengsten voor inwoners beter in balans brengen. Als een pandeigenaar meer voorzieningen toepast en hogere kosten maakt dan krijgt hij meer subsidie. Hiermee kan de gemeente stimuleren dat men op structurele manier afkoppelt. Dit verhoogt de effectiviteit van de subsidie.

Ad 5. Het laatste alternatief is stoppen met de subsidieregeling. De ervaring van 2018 laat zien dat subsidie helpt om inwoners actief te krijgen om af te koppelen of groene daken aan te leggen. De verwachting is dat stoppen met subsidie betekent dat inwoners stoppen met afkoppelen en alleen de mensen met hoge inkomens nog groene daken zullen aanleggen.

Deel conclusie

De opties 1, 2, 3 en 5 zijn op dit moment niet structureel effectief of efficiënt uit te voeren. Alleen optie 4 verhoogt de structurele effectiviteit en is efficiënt uit te voeren.

3. Eindconclusie en vervolg 2019

Op basis van de bovenstaande analyse is de conclusie dat de gemeente in 2019 doorgaat met subsidie verstrekken voor het afkoppelen van daken van de gemengde riolering en de aanleg van groene daken, maar dat het naar aanleiding van de evaluatie goed is om enkele aanpassingen door te voeren in de huidige regeling.

Financiën:

In 2018 is nog ca. € 42.000 aan subsidie beschikbaar. Er komen nog steeds aanvragen binnen. Het restant na 31 december komt terug in de reserve riolering. Voor 2019 is er opnieuw €100.000 beschikbaar voor subsidie.

Vervolg:

Het college is gelet op het vorenstaande voornemens voor 2019 de volgende aanpassingen te doen aan de huidige subsidieregeling voor afkoppelen en groene daken :

- De volgende staffel aanbrengen in de subsidie voor afkoppelen:

Uitloop over de tuin of naar openbare ruimte	€ 3/m ²
Regentonnen en afvoer naar de sloot/vijver	€ 6/m ²
Regenwaterschuttingen	€ 8/m ²
Ondergrondse voorzieningen zoals infiltratiekratten en grindkoffer	€ 10/m ²

- Eenvoudiger maken van het aanvraagproces om de administratieve kosten te verlagen en inwoners minder werk te bezorgen. Drempels wegnemen voor inwoners en bedrijven voor het afkoppelen door:
  - het voorlopige besluit te schrappen;
  - betere voorlichting en informatie over het afkoppelen (hiervoor wordt in regionaal verband een website gemaakt);
  - inzet van afkoppelcoaches (lokale ambassadeurs die inwoners helpen met vragen over afkoppelen. Andere gemeenten hebben hier goede ervaringen mee).
- Informatie op de webpagina over subsidie verduidelijken.
- Communicatieacties uitbreiden met bijv. een groene-daken-dag en wijkgerichte acties zoals 'tegel eruit, plant erin'.

Bijlagen:

-

De secretaris,

drs. M.H.J. van Kruisbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer